

UNITÁRIUS ÉRTESESÍTŐ

Unitárius Egyház — Budapesti Unitárius Egyházközség — Unitárius
Missióház Hivatalos Lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V., Koháry-utca 4.
Telefon: Aut. 174—24
A kéziratok minden hónap 10-ig,
illetve 20-ig küldendők be

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési ára egy évre 4 P.
Előfizetési díjak az Unitárius Egyház-
község (Budapest) címére küldendők.
Postacsekkszám 30.400

Főszerkesztő: **BARABÁS ISTVÁN** ♦ Felelős szerkesztő: **JANCSI LÁSZLÓ**

A kebli tanács megújításának rendszere.

A testületek megújításának, felfrissítésének módozatai sokfélék. A közigazgatás elvi kérdései közé tartozik, hogy egyik-másik igazgatási ágban melyik módszer a helyesebb, a jobb, vagy az elvi állásponttól eltérőleg a gyakorlati élet melyik módszert követeli. Egyházunkban a *három évre* választás rendszere van elfogadva a presbyterium tekintetében. A három évre választás történhet úgy, hogy három év leteltével az *egész* presbyterium újra választandó. A jelenleg folyamatban levő rendszer szerint 1929-ben újra szervezett presbyterium felfrissítése akként történik, hogy a presbyterium *három évet* kitöltött tagjai automatikusan kilépnek és az ekként üresen maradó 14 hely titkos szavazással töltetik be. És ez így megy folyamatosan, miáltal a presbyterium $\frac{2}{3}$ arányban az állandóságot, a folytonosságot biztosítja. Ez nagyon hasznos rendszer, mert a minden évi $\frac{1}{3}$ arányban való választás lehetővé teszi, hogy kiválóan hasznos egyháztagok nem három év múlva, hanem a legközelebbi választáson a cselekvő tagok sorába kerülhetnek. A felfrissítés arra is jó, hogy új, kezdeményező szellem vonulhat be a megszokottság helyébe. Éppen ezért a személyi érzékenykedés félretételével minél nagyobb mérvű kicserélődésre van szükség. Vannak, akik egyéni súlyuknál fogva mindig visszakerülnek, de egy kis időközi szünetelés nem árt, hogy kívülről is lássa a volt presbyter a dolgok folyását. Aki az egyházban tevékenykedni akar, annak két közgyűlésünk bő alkalmat nyújt, hogy az egyházra hasznos dolgokat kezdeményezzen, sür-

gessen és azok diadalra jutásáért elvek mellett harcoljon. Én szívesen hivatkozom arra az időre, amikor elvi álláspontom: a törvényesség kiharcolásáért a presbyterségről önként lemondottam, mert szabaddban szólhattam és cselekedhettem. Az Igazgató Tanács tagjai különösen figyelembe vehetnék, hogy — a presbyterium nivójának szemmeltartásával — időnkint alkalmat adjanak arra, hogy a presbyteriumba olyanok kerülhessenek be, akik erre kiválóan alkalmasak, de hely hiányában nem igen adódik alkalom erre. Természetesen ezt az elnökséggel való előzetes őszinte megbeszéléssel lehetne eligazítani. A legközelebbi választáson a harmadik csoport önként lép ki s így most már adva lesz, hogy a folyton fejlődő irányú közgyűlésünk a legérdemesebb tagokat juttassa a budapesti unitárius egyház-köztség nagy megtiszteltetést jelentő kebli tanácsosságához. Én úgy nézem, hogy a cselekvő unitáriusság fogja kiváltani a közgyűlés állásfoglalását.

Az unitárius egyház demokráciája ugyanis a multban abban nyilvánult, hogy az egyház közügyeinek szolgálatában bárki a legjobb tehetségét juttathatta érvényre s ezért az elismerés jutalma elébb-utóbb kijárt. Egyházunk arisztokratikus vonása: a legjobbak feltétlen tisztelete. Ennél a multban kicsinyeskedő mértéket nem ismertünk és az igazi értékkel szemben a fogyatékos jellemek gáncsoskodása meghallgatásra nem talált. A mai korszakban nemcsak hívő, hanem hívő és cselekvő unitáriusságra van szükségünk, különben az élet vihara szétver, mint az élettelen, sárguló falevelet az őszi szél! Most tavasz van és mi a tavaszi megújódást kell hogy képviseljük ma is és a jövőben is. (dr. t. gy.)

Nagypénteken

a passió-előadást nagy lelkiörömmel hallgatta a Koháry-utcai templomban a szent ünnepre felsorakozott gyülekezet. A passiót a vegyeskar adta elő. A kart Péterfy Gyula énekvezér atyánkfia tanította be és ő is vezette. Az előadásért úgy a vezetőknek, mint a vegyeskar minden egyes tagjának meleg köszönetünket nyilvánítjuk a templomot betöltő gyülekezet nevében.

A gyülekezet sok tagjának kívánságát tolmácsoljuk két dologra vonatkozólag. Az egyik az előadásra, illetve a passió szövegére vonatkozik. Sokan szeretnék, ha az evangelista előadása rövidebbre volna fogható, viszont a karnak nagyobb szerepet kellene juttatni.

Péterfy atyánkfia már meg is ígérte, hogy ilyen irányban átdolgozza a szöveget.

A másik észrevétel a karzat kibővítését célozza. Amennyiben a templom stílusa megengedi, nagyon szükséges lenne a karzat nagyobbitása. Mert olyan kart vezetni, amelynek tagjai nagyrésze a karnagy háta mögött áll — igen nehéz és csak az ügy rovására megy.

A Nőszövetség hírei.

Szövetségünk évi rendes közgyűlését f. hó 9-én délután tartottuk a Koháry-utcai templomban. A szép számban megjelent tagok sorában örömmel üdvözöltük a testvéri együttérzésről mindig kész örömmel tanúskodó Protestáns Nőszövetség kedves képviselőjét: Gregersen Lujzát.

Az elnöki megnyitó röviden vázolta Szövetségünk végzett munkáját, nemkülönben azokat a feladatokat, melyeket a folyton nehezülő körülmények szükségszerűen írnak elő számukra társadalmi, egyházi és nemzeti életünk mezején.

A főtitkári jelentés, melyet ezúttal a tisztében akadályozott főtitkár helyett Buzogány Anna testvérünk készített, felölelte Szövetségünk minden irányú munkáját, egész benső valóját.

Sokszor panaszkodunk, hogy kevesen vagyunk, hogy javakkal szűkösen rendelkezünk. A főtitkári jelentés adatai rácáfolnak erre a panaszra, vagy ha nem, azt bizonyítják, hogy a jó Isten a kevesek erejét megnövelte, a filléreket megsokszorozta, különben nem lehetett volna mindazt elvégezni, mindannak megfelelni, amit elvégeztünk, aminek megfeleltünk.

Az 1930. évi számadásra vonatkozó jelentést Barabás Istvánné terjesztette a közgyűlés elé. (A főtitkári és pénztári jelentést alkalomadtán közölni fogjuk az *Értesítőben*.)

A mult közgyűlésen megválasztott, de a tisztség végzésében akadályozott Hegyi Gyuláné helyett a pénztári tisztet tényleg betöltő Barabás Istvánnét választotta meg a közgyűlés pénztárosnak.

A közgyűlés részletesen foglalkozott a *szervezett szegény- és családgondozást* lehetővé tevő szegénygondozó akció tervezetével.

Ezzel kapcsolatosan felkérjük a közgyűlésen részt nem vett tagjainkat, hogy a szegénygondozás számára pártfogókat gyűjtő könyvecskéjüket a lelkészi irodában átvenni szíveskedjenek.

A közgyűlést Barabás István lekipásztor imája nyitotta meg és zárta be.

*

Szövetségünk legközelebbi gyűlését — kivételesen a hónap első csütörtökén, május 7-én tartjuk, mert a második csütörtök 14-re, Áldozócsütörtökre esik.

Felkérjük tagjainkat, hogy a május 7-i gyűlésre szíveskedjenek gyűjtőkönyvecskéjüket az április és május hóra esedékes pártfogói illetménnyel együtt bemutatás és elszámolás céljából magukkal hozni.

Felkérjük családgondozó tagjainkat, hogy a látogatásuk alkalmával tapasztalt hiányokról is számoljanak be ugyancsak a májusi gyűlésen, mert ha a fentnevezett akció sikerrel jár — a legégetőbb bajokat azonnal orvosolhatjuk.

Rovatvezető: B. I.-né.

Jancsi László: A misztikus intuíció.

(Pécs, 1931. 8° 106 l.)

Sok oka lehet annak, hogy a háború után észlelhetők a mi köreinkben is ifjúsági mozgalmak s ugyanakkor mind kevesebb jeleivel találkozunk az ifjúság tudományos munkálkodásának. A tanulmányozás leülést és elmélyedést igényel, amire a mai ideges kor nem igen kapható. Igaz, hogy a világszerte megindult ifjúsági szerveződés a háború utáni kornak természetes és sajátos tünete; de valahogyan a mi körülményeink között a nagyszámú külföldi akadémikusaink közül mégis elvárhattunk volna valamelyes napvilágra hozott tudományos munkálkodást is.

Jancsi László — teol. tanulmányaitól eltekintve — nem nálunk nevedett fel; de benne akadémiánk igazgatósága s egyházunk vezetősége olyan szellemet látott megnyilatkozni, akit készséggel küldött annakidején Angliába ösztöndíjjal. Bár betegsége miatt haza kellett jönnie s így sok lelki élménytől és gyarapodástól elesett, ő mégis tudományos törekvéseit abba nem hagyta. Erre mutat ama szép dolgozata, melynek elolvasása igaz lelki gyönyörűségünkre szolgált.

Író művét a pécsi egyetemen teendő doktori vizsgája írásbeli részének szánta s kellő jártassággal, előtanulmánnyal és fegyelmezett gondolkodással lévén megírva, annak sikerében nem is kétkedünk.

A misztikus intuíciónak három fokát különbözteti meg: 1. koncentráció, 2. kontempláció, 3. unió. Szerinte az első fokon jelen van a lélekben az érzelem, gondolkodás, akarat = értelem, érzelem, akarat, míg a második fokon csak a két első s a harmadikon csak az érzelem.

A modern lélektan és ismeretelmélet, sőt egész bölcséleti világ-szemléletünk kell hogy számoljon a tudatalattinak s az intuíciónak misztikus elemeivel. A világ intellektuális nevelése a háborúban mutatta be azokat az eredményeket, amelyeket a szeretet érzelmének s az ezen alapon nyugvó életakaratnak az elhanyagolása, sőt sokszor kizárása mellett termelt ki az egyoldalúan képzett, nyomorú ember.

De maga a vallás, sőt a valláserkölcsi élet is sokat szenvedett és veszített intenzitásától azért, mert a misztikumot a *butaság* körébe számúzta az *okos* ember.

Nem véletlen a háború utáni vágy a misztikum után; az a kiszikkadt léleknek közvetlen ösztönszerű, lényegszerű megnyilatkozása.

Ebben a darabokra tépett világban, ahol sok mindennek nem találjuk értelmét és magyarázatát; ebben az agyonmarcangolt emberi társadalomban elementáris erővel lép fel az összhang és a szerves egység lelki kívánalma, mert elvégre is az igazi léleknek meg kell győződve lennie afelől, hogy az élet az egyesben és az univerzálisban egy orgánikus egység realizálódása a maga fokozatos kialakulásában.

Jancsi L. dolgozata szépen fejezi ki: „A három fővonást egybefoglalva, azt mondhatjuk, hogy a misztikus élmény természetes úton, akaratlan koncentrációval létrejövő vitális-érzelmi állapot, amelyben a világot betöltő Életnek összhangját pillantjuk meg“ (103. lap).

Írásában tetszik az egyszerűség és az őszinteség s az a benyomásunk, hogy nemcsak finoman fegyelmezett elmélyedő lelke van, hanem az a lélek jó is.

Érdeklődéssel szemléljük pályáját s bizalommal várjuk annak ívelését.

Dr. Kiss Elek.

Keresztelés, esketés, temetés egy nappal előbb bejelentendő a hivatalos órák alatt a lelkészi irodában, V., Koháry-utca 4.

Az egyházközség könyvtára, V., Koháry-utca 4., I. em., nyitva van: vasárnap 12—1, kedd délután 5—7 és csütörtök délután 5—7 órák alatt.

Bethlen István gróf

miniszterelnököt kormányzásának 10. évfordulóján Európaszerte ünneplik. A magyar nép hálája és szeretete különös melegséggel fordul feléje. Az ünneplők közé mi is sorakozunk. Mi azért a hitért ünnepeljük Bethlent, amit a háborús és felfordulásos nehéz idők által legázolt magyar népbe tudott beleszuggeralni. Politikai sikereinek ez a hit volt s ma is ez az alapja. 1920 nyara óta, amikor Hódmezővásárhely I. választókerülete egyhangú szavazatával a nemzetgyűlésbe küldötte, az ország is, Bethlen is nagyot emelkedett a világ szemében. Nekünk, unitáriusoknak mindig őszinte jóakarónk volt. Isten áldása kísérje további munkáját is.

A Nőszövetség értekezlete havonként a második csütörtöki napon délután 5 órakor van, IX., Rákos-utca 3. sz. alatt.

A Leányegyesület összejövetelét a hónap 2. és 4. vasárnapján délután fél 4 órakor tartja, V., Koháry-utca 4. sz. alatt a tanácsteremben

Rádiós istentisztelet lesz április 19-én $\frac{1}{4}$ 12 órakor a Koháry utcai templomban. A közéneket a Brassai S. Ifjúsági Egyesület férfikara szolgáltatja. Az énekszám Hatalmas Isten kezdetű ének lesz. A kart *Borbély Pál* karnagy atyánkfia vezeti.

Rákospalota. *Pestújhelyi szórványunkban* a legközelebbi istentiszteletet április 19-én, délután 3 órakor tartjuk a Madács-téri állami iskolában.

A Budapesti Unitárius Misszió Kalendáriuma folyó év április második felében.

1931 április 19-én délelőtt 10 órakor istentisztelet a Misszió Ház templomában. Prédikál Dr. Csiki Gábor.

1931 április 26-án délelőtt 10 órakor istentisztelet a Misszió Ház templomában. Prédikál Dr. Csiki Gábor.

1931 április 26-án délelőtt 11 órakor istentisztelet Pestszentlőrincen, az állami telepi Kulturházban. Prédikál Pethő I.

1931 április 26-án délután 4 órakor istentisztelet Kispesten a II. sz. elemi iskolában. Prédikál dr. Csiki Gábor.

Uj presbiterek. A budapesti unitárius egyházközség folyó évi március 29-én tartott közgyűlésén presbiterekké választotta: *Kis Mózes* pesterzsébeti ny. igazgató-tanító, *Fejér Domokos* rákospalotai ny. tanító, *Gál Árpád* kispesti polgári iskolai tanár, *Dr. Molnár Dezső* és *Szinte László* atyánkfiáit. Uj presbitereinket szeretettel köszöntjük és munkájukra Istennek szent áldását kérjük.

Húsvét két napján és Nagypénteken a Koháry-utcai templomot híveink nagyszámban keresték föl. Az Urasztalához a két napon 410-en járultak.

Nagypénteken és Húsvét ünnepén a templomi perselyadományok a Nőszövetség szegénygondozási akciójára fordítottak.

A Koháry utcai templomban a három alkalommal 127 P 07 fillér gyűlt össze. Ebben az összegben benne van a nagypéntek délutáni rendőri istentisztelet 7 P 34 fillér perselypénze is.

A rákosutcai templomban a háromnapis perselygyűjtés eredménye 97 P 25 f. Összesen 225 P 32 f. A tavalyinál 66 P 50 fillérrel kevesebb.

A húsvéti ünnepekre az úrvacsorai kenyeret *Papp Mihály* és neje, a bort *Bölöni József* atyánkfiai adták. A jószívű adakozók életén nyugodjék meg a jó Isten szent áldása.

Horváth István atyánkfia Békésről a lelkipásztori nyugdíjalapra 250 pengőt adományozott. A szép adományt köszönettel nyugtázzuk.

A konfirmándus növendékek szülőit szeretettel értesíti a lelkipásztori hivatal arról, hogy az ifjak előkészítő oktatását április 14-én megkezdettük. Az oktatást április 17-én, 21-én, 24-én délután 4 órakor, 26-án délután 4 órakor, 28-án és május elsején délután 4 órakor, május 3-án délután 4 órakor, május 5-én, 8-án, május 10-én délután 4 órakor, május 12-én délután 4 órakor folytatjuk a Koháry-utcai templomban. A kikérdezés május 13-án szerdán délután 4 órakor lesz. A konfirmáció ünnepélyes részét május 14-én — Áldozócsütörtökön — délelőtt 11 órakor tartjuk.

Ifjaink valláserkölesis neveléséről szóló jelentéseket tárgyalt a március 18-i kebli tanács. A hitoktatási csoportok működéséről a jelentések arról tesznek tanúságot, hogy úgy a hitoktató lelkészek, mint a körzetben tanító hitoktatók és hitoktatónők megteszik kötelességüket. Az énektanítás is nagyon szépen halad. Éppen ilyen örvendetes bejelentést tettek a vasárnapi iskolák látogatói is, úgyhogy a kebli tanács kötelességének tartotta köszönőiratban fejezni ki a vezetők iránti meglegedését. Ezen az ülésen került bejelentésre az az örvendetes újítás, hogy az idei március 23. és 24. napjain áhítatnapokat tartunk a középiskolai tanulók részére. Ebből láthatják kedves hittestvéreink, hogy az ifjúság valláserkölesis nevelésére úgy az egyháziak, mint a világiak és vezetőség részéről a lehető legnagyobb gond fordítottatik. Kérjük hitrokonainkat, hogy támogassák ebben a hitoktatókat és a csoportvezetőket és gyermekeiket küldjék szorgalmasan a hittanórákra és a vasárnapi iskolákba. Csakis így nevelhetünk

fiainkból és leányainkból önérzetes unitáriusokat és derék honfiakat és honleányokat. (Egy csoportvezető.)

Halottaink. Cseh Albert febr. 28-án, Koncz Gábor márc. 25-én, Tóth Emma márc. 25-én (Vác), Füzi József márc. 25-én, kövendi Gál Ambrus ny. dohánygyári raktárigazgató ápr. 6-án (Pécs), László Péter csendőrtiszth. ápr. 5-én a jobb hazába költöztek. Nyugodjanak csendesen.

Statisztika a világ vallásairól.

A német statisztikai kimutatás szerint a világ 1898 millió lakosából 710 millió a keresztények száma, 300 a buddhista, 270 konfucsiánus, 240 hinduista és 235 millió a mohamedán. A parszizmusnak már csak 101.778 követője van, az alacsonyabb rendű pogány kultuszokhoz 90 millió ember tartozik, míg 35 millióra rúg a vallástalanok száma. Európában 184 millió a katolikusok száma, 118 millió a protestánsoké, de már az amerikai Egyesült Államokban 54 millió a protestánsok száma és csak 18 millió a katolikusoké. Ázsiában 44 millióra emelkedett a keresztények száma, szemben a hinduk, buddhisták, mohamedánok sokszáz milliójával. Európában zsidó él 9,650.000, Északamerikában 3,100.000, kiknek több mint fele Newyorkban található. A görögkeleti szláv keresztény egyházak tagjainak száma 124,350.678. Az afrikai ősrégi abesszíniai keresztény egyház tagjainak száma 8 és fél millió, rajtuk kívül Afrikában csak 5 millió egyéb keresztény lakik.

A Brassai Sámuel Unitárius Ifjúsági Egyesület folyó év február 1-i táncestélyén a következő helyszíni felülfizetések történtek: Biró János 30.— P, Józán Miklós 20.— P, dr. Mikó Ferenc 20.— P, dr. Szinte László 20.— P, Lőrinc Dénes 20.— P, Jakab József 20.— P, dr. Kiss Tamás 19.— P, dr. Kisgyörgy Sándor 15.— P, dr. Csiki Gábor 15.— P, Bölöny József 15.— P, dr. Simándy Tamás 10.— P, dr. Csegezy Árpád 10.— P, Molnár Dezső 10.— P, Csiki Pál 10.— P, dr. Rend Aurél 10.— P, dr. Péterffy Gyula 10.— P, Péterffy Gyula 10.— P, dr. Nyiredy Gábor 10.— P, dr. Adorjáni Ferenc 10.— P, Ranzenhoffer Hugó 10.— P, Fazekas Lajos 8.— P, László Gyula 6.— P, dr. Wesselényi István 5.— P, Keresztes Lajos 5.— P, dr. Szentgyörgyi Ferenc 5.— P, Madari Sándor 4.— P, dr. Borsos Endréné 3.50 P, Hrotkó Ica 2.— P, Sófalvi András 2.— P, Kahlfürst Tibor 2.— P, Kumpert Kálmán 1.— P, Székely Endre 1.— P, Bécsi Mária 0.50 P, N. N. 0.50 P. A szíves adományokért az Egyesület vezetősége ezúton is hálás köszönetet mond. Budapest, 1931 március 9. *Bácsi* bálbizottsági pénztáros. *Marossy László* bálbizottsági titkár.